

Statenmededeling

Onderwerp

Motie jongerenparticipatie aan een zijden draadje

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De uitkomsten van het onderzoek naar de organisatorische borging van jongerenparticipatie binnen de provincie Noord-Brabant, waarbij specifiek is gekeken naar capaciteit, kennisborging en vervangbaarheid en de mogelijkheden voor de verdere doorontwikkeling daarvan.

Aanleiding

Bij de behandeling van de Perspectiefnota 2027 (Statenvoorstel 05/27) hebben Provinciale Staten de motie [‘Jongerenparticipatie aan een zijden draadje’](#) aangenomen. Hierin verzoeken zij Gedeputeerde Staten te onderzoeken wat nodig is om jongerenparticipatie duurzaam te continueren en minder kwetsbaar te maken, met specifieke aandacht voor capaciteit, kennisborging en vervangbaarheid, en hierover in het vierde kwartaal van 2026 te rapporteren.

Dit onderzoek valt samen met de vaststelling van de [participatieverordening](#) op 3 juli 2026, waarin expliciet aandacht wordt besteed aan het betrekken van jongeren, en de afronding van de eerste uitvoeringscyclus van de [Brabantse Aanpak Jongerenparticipatie](#). Deze ijkpunten vloeien voort uit de visie van ons college dat jongerenparticipatie als een essentiële investering in onze democratie moet worden gezien, niet als een bijzaak of communicatiemiddel.

Gezien de voormelde stappen die zijn gezet is dit een logisch moment om terug te blikken op de bereikte resultaten én inzicht te geven in de organisatorische randvoorwaarden die nodig zijn om jongerenparticipatie op langere termijn duurzaam en minder kwetsbaar te organiseren.

Voor dit doel is een evaluatieonderzoek uitgevoerd door een trainee van de Toekomst van Brabant. Hiervoor is gesproken met Brabantse jongeren, Young Professionals Brabant, programmateams, Brabantse gemeenten en het projectteam van Jong in Brabant. De opbrengsten zijn gebruikt om de huidige aanpak van jongerenparticipatie te evalueren en de belangrijkste kwetsbaarheden en uitdagingen per actielijn in kaart te brengen (zie toelichting). In deze statenmededeling informeren wij u over de belangrijkste bevindingen en beschouwen wij de motie hiermee als afgedaan.

Bevoegdheid

Gedeputeerde Staten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de motie en informeren Provinciale Staten over de resultaten van het uitgevoerde onderzoek.

Datum

15 september 2026

Documentnummer

GS: 6388850

PS: 6396841

Programma

Kwaliteit Openbaar Bestuur

Datum

15 september 2026

Documentnummer

GS: 6388850

PS: 6396841

Rollen en belangen

De provincie Noord-Brabant heeft een bestuurlijk en beleidsmatig belang bij goed georganiseerde jongerenparticipatie. Structurele betrokkenheid van jongeren draagt bij aan betere beleidskeuzes en versterkt de verbinding tussen jongeren en het provinciaal bestuur. Vanuit haar rollen als beleidsontwikkelaar, uitvoerder en samenwerkingspartner werkt de provincie daarom langs vier actielijnen aan jongerenparticipatie. Zie de bijlage voor een overzicht.

Kernboodschap

In deze bestuursperiode is een stevig fundament gelegd voor jongerenparticipatie in Brabant. Onder de vlag van de Brabantse Aanpak Jongerenparticipatie zijn activiteiten gebundeld in vier actielijnen: 1) ongevraagd advies, 2) gevraagd advies, 3) samenwerking met Brabantse gemeenten en 4) provinciaal democratisch burgerschap. Dankzij structurele middelen en de inzet van een coördinator jongerenparticipatie zijn deze actielijnen de afgelopen jaren verder ontwikkeld. De evaluatie van de eerste uitvoeringscyclus laat zien dat deze aanpak resultaten oplevert. Tegelijkertijd zijn er binnen alle vier de actielijnen uitdagingen zichtbaar op het gebied van capaciteit, kennisborging en vervangbaarheid. Hieronder lichten wij de belangrijkste bevindingen en uitdagingen toe. Voor een uitgebreide toelichting per actielijn wordt u verwezen naar de bijlage.

1. Ongevraagd advies van jongeren: de eerste uitvoeringscyclus laat zien dat de Brabantse aanpak waardevolle inzichten oplevert en verdere versterking nodig is om deze inzichten beter te verbinden aan provinciaal beleid.

Bij ongevraagd advies brengen jongeren vanuit hun eigen ervaringen, zorgen en ideeën advies uit over thema's die zij belangrijk vinden, zonder dat de provincie daar vooraf een specifieke vraag over heeft gesteld. Binnen deze actielijn is samen met Brabantse jongeren de [Brabantse Aanpak Jongerenparticipatie](#) ontwikkeld en voor het eerst uitgevoerd. De samenwerking met Young Professionals Brabant is versterkt, ruim 1.500 jongeren droegen bij aan het [Pact Financiële Weerbaarheid Brabantse Jongeren](#) en met het jongerenhoofdstuk in [de monitor Brede Welvaart](#) is voor het eerst een representatief regionaal beeld van Brabantse jongeren verkregen. Daarnaast zijn de [Brabantse Jongerentop](#) en de [Generatietoets](#) verder ontwikkeld.

Belangrijkste uitdagingen:

- De huidige monitor biedt onvoldoende kwalitatieve verdieping binnen een thema en maakt verschillen tussen groepen jongeren beperkt zichtbaar.
- In een volgende editie van de monitor Brede Welvaart zal er geen verdiepingshoofdstuk komen op jongeren.

- Adviezen van jongeren worden nog nauwelijks opgepakt en tegelijkertijd sluiten jongereninzichten nog niet voldoende aan op beleidsprocessen en provinciaal instrumentarium.
- Jongeren ontvangen nog onvoldoende terugkoppeling over de opvolging van hun adviezen.

Datum

15 september 2026

Documentnummer

GS: 6388850

PS: 6396841

2. Gevraagd advies van jongeren: de vraag naar jongerenparticipatie groeit, maar de verbinding tussen jongereninzichten en beleidsontwikkeling kan worden versterkt.

Bij gevraagd advies worden jongeren op verzoek van de provincie betrokken bij een concreet beleidsvraagstuk om mee te denken over beleid, plannen of besluitvorming. Binnen deze actielijn is de brugfunctie tussen jongeren en provinciale programmateams verder versterkt. Onderzoek en praktijkervaring laten zien dat de vraag naar jongerenparticipatie binnen de provinciale organisatie groeit en dat verschillende programma's steeds vaker de meerwaarde van jongerenperspectieven erkennen. Inmiddels werken meerdere programmateams met jongerenparticipatietrajecten. Om deze ontwikkeling te ondersteunen is een toolkit ontwikkeld en is jongerenparticipatie met de [participatieverordening](#) steviger verankerd in de provinciale werkwijze.

Belangrijkste uitdagingen:

- De huidige monitor biedt onvoldoende inzicht in de achterliggende motivaties en ervaringen van jongeren. Hierdoor zijn jongereninzichten nog beperkt bruikbaar voor de verdere ontwikkeling van beleid.
- Programmateams worden nog onvoldoende aan de voorkant betrokken bij de ontwikkeling van jongerenparticipatietrajecten, waardoor de aansluiting op beleidsvragen kan worden versterkt.
- Met de nieuwe participatieverordening neemt de vraag naar jongerenparticipatie naar verwachting verder toe. Dit vraagt om een verdere ontwikkeling van de adviserende rol van jongerenparticipatie binnen de provinciale organisatie.

3. Samenwerking met Brabantse gemeenten: gemeenten zien een belangrijke rol voor de provincie als kennisdeler en verbinder en verdere versterking is nodig om deze rol structureel te kunnen vervullen.

Binnen deze actielijn is de samenwerking met Brabantse gemeenten verder versterkt. Onderzoek met studenten van Fontys laat zien dat gemeenten de provincie vooral zien als kennisdeler, verbinder en aanjager van gezamenlijke jongerenparticipatietrajecten. Vanuit deze rollen is het Brabantse jongerenparticipatienetwerk verder ontwikkeld, zijn jaarlijks kennis- en netwerkbijeenkomsten georganiseerd en zijn gezamenlijke participatietrajecten opgezet, zoals [Brabant Gaat Beter](#).

Belangrijkste uitdagingen:

- Gemeenten hebben behoefte aan een sterker Brabant breed jongerenparticipatienetwerk waarin kennis, ervaringen, goede voorbeelden en thematische vraagstukken actief worden uitgewisseld.
- Succesvolle samenwerkingen, zoals Brabant Gaat Beter, laten zien dat er kansen liggen om gezamenlijke jongerenparticipatietrajecten verder te verbreden en op te schalen.

Datum

15 september 2026

Documentnummer

GS: 6388850

PS: 6396841

4. Provinciaal democratisch burgerschap: de basis voor betrokkenheid van jongeren is gelegd, maar de provincie blijft voor veel jongeren nog een onbekende bestuurslaag.

Binnen deze actielijn versterken we het democratisch burgerschap van Brabantse jongeren. Via initiatieven als het [Provinciespel](#), [De Stem van Jong Nederland](#), het [NJR Provinciaal Jeugddebat](#), stages en het [traineeship De Toekomst van Brabant](#) maken jongeren kennis met het provinciaal bestuur en democratische besluitvorming. Daarnaast ontwikkelen we nieuwe vormen van betrokkenheid, zoals de [BeleidsArena](#), [Brabant Gaat Beter](#) en ontwerptrajecten tijdens de Dutch Design Week. Om jongeren ook buiten deze activiteiten te bereiken, is onder de naam *Jong in Brabant* een eigen communicatie-infrastructuur opgebouwd, bestaande uit [Instagram](#), WhatsApp, een nieuwsbrief en een [website](#). Hiermee informeren, enthousiasmeren en betrekken we jongeren bij provinciale vraagstukken op een manier die aansluit bij hun leefwereld.

Belangrijkste uitdagingen:

- De verbinding tussen democratisch burgerschap en jongerenparticipatie kan verder worden versterkt, zodat meer jongeren na een eerste kennismaking met het provinciaal bestuur actief betrokken blijven bij provinciale vraagstukken.
- Initiatieven zoals *Brabant Gaat Beter* laten zien dat informeren, activeren en participeren succesvol gecombineerd kunnen worden en bieden kansen voor bredere toepassing binnen Brabant.
- De provincie is voor veel jongeren nog een relatief onbekende bestuurslaag. De zichtbaarheid van de provincie en jongerenparticipatie kan verder worden vergroot door beter aan te sluiten bij de informatiebehoeften en leefwereld van jongeren.

5. Het onderzoek laat zien dat de verdere ontwikkeling van jongerenparticipatie vraagt om aanvullende capaciteit, kennisborging en middelen.

De afgelopen bestuursperiode is een stevig fundament gelegd, maar de uitvoering blijft kwetsbaar doordat deze afhankelijk is van beperkte personele capaciteit. Om jongerenparticipatie duurzaam te borgen, de verbinding met beleid te versterken en de vier actielijnen verder door te ontwikkelen, is versterking van de organisatorische basis noodzakelijk. In de [bijlage](#) is een indicatie opgenomen van de te verwachten benodigde capaciteit en middelen (zie tabel 5 op pagina 19 van de bijlage).

Binnen de huidige programmamiddelen van Kwaliteit Openbaar Bestuur en de huidige uitvoeringsagenda tot en met 2027 is voor deze verdere doorontwikkeling geen dekking beschikbaar. Tegelijkertijd onderschrijven Gedeputeerde Staten het belang van jongerenparticipatie voor de verdere ontwikkeling van provinciaal beleid. De grote maatschappelijke opgaven waarvoor Brabant staat, hebben immers direct invloed op de huidige én toekomstige generatie jongeren. Hun perspectieven, ervaringen en ideeën helpen om beleid beter aan te laten sluiten op de leefwereld van Brabantse jongeren en vergroten de kwaliteit van bestuurlijke afwegingen. Ons college ziet jongerenparticipatie als een essentiële investering in onze democratie, niet als een bijzaak of communicatiemiddel. De uitkomsten van dit onderzoek bieden een onderbouwde basis voor toekomstige keuzes over de verdere ontwikkeling van jongerenparticipatie binnen de provincie Noord-Brabant.

Datum

15 september 2026

Documentnummer

GS: 6388850

PS: 6396841

Consequenties

Zonder aanvullende capaciteit en middelen blijft jongerenparticipatie kwetsbaar georganiseerd en zal de doorontwikkeling beperkt plaatsvinden.

Europese en internationale zaken

Niet van toepassing in deze Statenmededeling.

Communicatie

Niet van toepassing in deze Statenmededeling.

Vervolg

De huidige uitvoeringsagenda jongerenparticipatie loopt tot en met 2027. De uitkomsten van dit onderzoek bieden een onderbouwde basis voor toekomstige keuzes over de verdere ontwikkeling van jongerenparticipatie en kunnen worden betrokken bij de voorbereiding van een volgende uitvoeringsagenda. Daarbij kunnen ook de benodigde capaciteit, kennisborging en middelen worden afgewogen in relatie tot de ambities op het gebied van jongerenparticipatie. Uiteraard ligt het primaat voor het vervolg bij de nieuwe Provinciale Staten(leden). Door hier nu al over te informeren bieden we u de gelegenheid om uw gedachte te vormen bij uw activiteiten en voornemens richting de nieuwe bestuursperiode in 2027.

Bijlagen

- Evaluatieonderzoek jongerenparticipatie 2024-2026

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

Datum

15 september 2026

Documentnummer

GS: 6388850

PS: 6396841

mr. I.R. Adema

drs. G.H.E. Derks MPA